

Muhasebe Standartlarının Güçlendirilmesi: Durum Raporu

9 Ocak 2010 tarihli FSB toplantısı için Sekreterlik tarafından yayımlanan Not

G20 Liderleri Londra Zirvesinde FSB'den yakınsamanın arttırılması çabaları da dahil G20 önerilerinin uygulanmasında muhasebe standardı belirleyicileri tarafından kaydedilen ilerlemeyi izlemelerini, bağımsız muhasebe standardı belirleme süreci çerçevesinde ihtiyatlı düzenleyiciler ve yükselen piyasalar da dahil tarafların katılımını arttırmalarını istemiştir. Bu not Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ve ABD Finansal Muhasebe Standartları Kurulunun (FASB) gelişmiş, yakınsamış standartlar geliştirme çabaları ve FSB'nin onları bu hedeflere ulaşma konusunda teşvik etmek ve desteklemek için attığı adımların güncellemesi niteliğindedir.

Muhasebe standardı belirleyicileriyle diyalog

FSB 2010 yılı boyunca muhasebe standardı belirleyicileriyle olan diyalogunu daha da arttıracaktır. FSB Başkanı, IASB Başkanıyla birlikte yakınsama çalışmalarını tartışmak üzere Mart ayında yapılacak Yönlendirme Komitesi toplantısına katılması için FASB Başkanını da davet etmeyi planlamaktadır. IASB'nin 2009 Ağustos ayında ihtiyati yetkililer ve piyasa düzenleyicileri ile yaptığı oldukça yapıcı genişletilmiş teknik diyalog toplantısının ardından, IASB 2010'un ilk çeyreğinde buna benzer ikinci bir toplantı yapmayı planlamaktadır. FSB Sekreterliği IASB Başkanının talep ettiği gibi muhtemelen Mart ayındaki Yönlendirme Komitesi toplantısıyla kesişecek şekilde zamanlaması yapılmış bu toplantının ayarlanmasında IASB'ye yardımcı olacaktır.

2009 Nisan ayında *Finansal Sistemde Dönemsel Nitelikliliğe Değinme* adlı FSF raporunda sunulmuş karşılık ayırma önerilerini geliştirmiş olan FSB Karşılık Ayırmaya Yönelik Çalışma Grubu eş başkanları Kathy Casey ve John Dugan FASB ve IASB ile diyaloglarını korumuştur. Bu diyalogun 2010'da da devam etmesini bekliyoruz.

FSB Sekreterliği önemli yakınsama projelerinin ve diğer teknik standart belirleme çabalarının tartışıldığı kilit IASB ve IASB-FASB ortak danışma gruplarında FSB'yi temsil etmeye devam etmektedir. Örneğin, FSB Sekreterliği 2008 Ekim ayında durgun piyasalarda gerçeğe uygun değer tahmin edilmesi konusundaki kılavuzluğun geliştirilmesini sağlayan değerlendirme konulu IASB Uzman Danışma Paneline (EAP) katılmış olup şu anda finansal varlık değer düşüklüğü ("karşılık ayırma")¹ konulu IASB-FASB EAP'de ve IASB-FASB Finansal Kriz Danışma Grubu'nda yer almaktadır.

IASB ve FASB'nin gelişmiş yakınsamış standartlar geliştirme çalışmaları

IASB'nin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının (IFRS'ler) dünya çapında yaygın olarak benimsenmesi için ilerleme kaydedilmeye devam edilmektedir. Bu ay daha önce Japonya Finansal Hizmetler Ajansı ülkede IFRS'lerin gönüllü olarak uygulanması için

---

¹ Değerleme ile ilgili bu EAP FSF'nin Nisan 2008 tarihli önerisine yanıt olarak IASB tarafından oluşturulmuştur. FSB dönemsel niteliklilikle ilgili Nisan 2009 tarihli raporunda IASB ve FASB'nin karşılık ayırma konusunda benzer bir grup oluşturmasını önermiştir.

örgütsel bir çerçeve oluşturmuş olup bu oluşum Japonya'da IFRS'lerin benimsenmesine yönelik önemli bir adımı temsil etmektedir. Toplamda 100'ün üzerinde ülke IFRS'lerin kullanımını gerekli kılmakta veya buna izin vermektedir. Büyük yargı alanlarından Brezilya, Kanada, Çin, Hindistan, Kore ve Japonya IFRS'leri benimsemeyi taahhüt ederken, Avrupa Birliği borsada kayıtlı şirketlerin kullanımı için zaten benimsemiş durumdadır.

IASB ve FASB Başkanları Kasım ayında kuruluşlarının IFRS'ler ile ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (GAAP) arasında yakınsama sağlanması amacına muhtemelen 2011 Haziran ayı itibariyle en üst seviyede ulaşmak üzere 2010 Ocak ayından itibaren aylık olarak toplanmayı kabul ettiğini duyurmuştur. Kurullar bu çalışmanın bir bölümü olarak kredi değer düşüklüğü modellerinde karşılaştırılabilirlik ve şeffaflığın yanı sıra tutarlılığın da sağlanması ve finansal araçlar muhasebesinin karmaşıklığının azaltılması için tasarlanmış finansal araçların muhasebeleştirilmesine yönelik yakınsamış bir çözüme ulaşmak için temel çalışma ilkeleri üzerinde mutabakata varmıştır. Buna rağmen, aynı farklılıklar devam edebilmektedir.

US SEC Başkanı bu yakınsama planları için bir destek beyanı yayımlamıştır. SEC, 2010 başında ABD ihraççıların IFRS kullanımına yönelik yol haritasındaki bir sonraki adımlarla ilgili görüşlerini duyuracaktır. Bu gelişme gelecekte bu büyük çalışma programında kaydedilecek ilerlemeyle ilgili önemli bir işaret olacaktır.

Bu arada, her iki kuruluş da standartlarda finansal istikrarla ilgili birçok alanda yapılan revizyon çalışmalarını sürdürmüştür.

- *Finansal araçlar: gerçeğe uygun değer ölçümü ve borç verme faaliyetleri.*² IASB 2009 Kasım ayında finansal varlıkların sınıflandırılması ve ölçümüyle ilgili IFRS 9 *Finansal Araçlar* Standardını yayımlamıştır. IASB taraflardan gelen yorumlara yanıt olarak, Temmuz 2009 tarihli nihai taslağında (NT) ortaya koyduğu yaklaşım üzerinde çok sayıda değişiklik yapmıştır. Bazı analist ve bankacılar bu değişikliklerin IFRS 9'un bir kez uygulandıktan sonra borçlanma senetlerindeki kredi ve yatırımlar için gerçeğe uygun değer ölçümünü genişletmeme ihtimalini arttıracaklarını belirtmiştir.³ Bunun sebebi, IASB'nin önerdiği yaklaşımın aksine nihai standardının bir finansal aracın gerçeğe uygun değer kategorisinde mi amortismanlı maliyet kategorisinde mi olduğunun ve nihai standardın teminat altına alınmış varlıkların nakit akışları ve risklerinin kredilerinkine benzemesi durumunda amortismanlı maliyet üzerinden rapor edilmesine izin verilip verilmeyeceğinin belirlenmesinde şirketin işletme modelini daha güçlü bir şekilde değerlendirmesidir. Ayrıca, IFRS 9 daha önceki nihai taslağın aksine işletme modelinin 2009 Nisan ayındaki FSB önerisine benzer bir şekilde değişmesi (ancak, işletme modelindeki değişikliklerin çok sık olmaması beklenmektedir) durumunda finansal varlıkların yeniden sınıflandırılması koşulu getirmektedir. IFRS 9'un yürürlüğe girme tarihi 1 Ocak 2013'tür ancak standart farklı

---

² FSB IASB ve FASB'ye finansal araçlar ve bunların değerlemesine yönelik muhasebe ilkelerini basitleştirip geliştirecek ileri yakınsamış standartlar geliştirmesini önerirken Eylül 2009 tarihinde Pittsburgh Zirvesinde verdiği raporunda "devam eden çalışmanın finansal araçların borç verme faaliyetleriyle (borç araçlarındaki krediler ve yatırımlar da dahil) ilgili gerçeğe uygun değer kullanımını genişletmeyecek bir şekilde destekleyicisi" olduğunu belirtmiştir.

³ Diğer bazı paydaşların IASB nihai standardında bu etkiye sahip olmayabileceği düşünülmektedir.

yargı alanlarında onaylanma sürecine tabi olarak 2009 yıllık raporlarından itibaren erken benimsenmek üzere hazır hale getirilecektir.⁴

FASB 2010'un ilk yarısında kapsamlı tek bir finansal araçlar muhasebesi modelini kapsayan bir nihai taslak yayınlama hedefine doğru ilerlemeye devam etmektedir. FASB hazırlayıcı olarak (i) gerçeğe uygun değer değişikliklerinin net gelir içerisinde muhasebeleştirildiği finansal araçlar ve (ii) gerçeğe uygun değer değişikliklerinin "diğer kapsamlı gelirler" altında muhasebeleştirildiği finansal araçlar için olan bilanço kategorilerinden oluşacak tüm finansal araçlar için gerçeğe uygun değer ölçümüne dayalı bir yaklaşım tasarlama sürecine yönelmektedir.

İki standart belirleyici revize edilmiş finansal araçlar standartları için ayrı tasarımlar geliştirse de çalışmalarında işbirliği yapmaktadırlar. FASB ve IASB iki kurul tarafından finansal araçlarla ilgili nihai taslaklara ilişkin olarak alınan yorumları birlikte değerlendirecektir. IASB ise daha ileriki bir toplantıda işletmelere kullanıcıların FASB ile IASB standartları arasındaki farklılıkları uyumlu hale getirmesine yardımcı olan belli finansal araçlar için hem gerçeğe uygun değer hem de amortismanlı maliyet bilgilerine ait finansal tablolar için açıklama sunma koşulu getirilmesi üzerinde duracaktır.

- *Beklenen zarar için karşılık ayırma.* IASB 2009 Kasım ayında bu toplantıdaki IASB notunda daha detaylı açıklanmış olan beklenen zarar için karşılık ayırma ile ilgili kamu yorumuna açık bir nihai taslak yayımlamıştır. 2009 Ekim ayında, FASB hazırlık olarak her bir dönemin sonunda yönetimin toplanması beklenmeyen mevcut nakit akış tahmininin mevcut değeri olarak ölçülmüş değer düşüklüğü zarar ölçümü gerektirecek bir kredi değer düşüklüğü yaklaşımı üzerine odaklanmaya karar vermiştir. FASB Kurul üyelerinden biri bunu "kısa vadeli beklenen zarar yaklaşımı veya geliştirilmiş uğranılan zarar yaklaşımı" olarak açıklamıştır. FASB, nihai taslağına eklenecek kredi zararı değer düşüklüğü yaklaşımını daha da geliştirmek için ek tartışmalar yapmayı planlamaktadır.

IASB ve FASB bu alanda yakınsama sağlamak için tartışmalara devam edecek olup bu iki organ ilgili kredi değer düşüklüğü (karşılık ayırma) yaklaşımlarıyla bağlantılı birçok uygulama konusu üzerinde dururken Kurullara yardımcı olacak yeni bir EAP kurmuştur. Büyük bankalar ve diğer finans firmaları, denetim firmaları ve düzenleyici kuruluşlardaki risk yönetimi ve muhasebe uzmanlarından oluşan EAP, 8 Aralık'ta ilk toplantısını yapmıştır. EAP'den IASB'nin beklenen zarar yaklaşımı ile FASB'nin kredi değer düşüklüğü yaklaşımında yer alan işleyiş zorluklarının nasıl çözüleceği konusunda Kurullara danışmanlık yapması istenmiştir. EAP ayrıca Kurullar tarafından verilen tekliflerin saha testinin organize edilmesi ve uygulanmasına da yardımcı olabilir. EAP başlangıç olarak (i) bir firmanın risk yönetimi sistemine dayanarak beklenen nakit akışları tahmini, (ii) varsa Basel II amaçları için geliştirilmiş zarar verilerinden faydalanma ve (iii) nakit akışlarının iskonto edilmesi için kullanılan beklenen faiz oranlarının hesaplanması da dahil olmak üzere temelde yatan yaklaşımların nasıl basitleştirileceği ve gereksiz işleyiş yüklerinin nasıl azaltılacağı konusu üzerinde dururken çok çeşitli uygulama konularına da odaklanmaktadır.

---

⁴ Örneğin, IASB standartları için AT onay sürecinin AB şirketleri IASB standartlarını uygulamaya başlamadan önce tamamlanması gerekmektedir. Kasım ayında AT IFRS 9 için hızlandırılmış bir onay süreci izlemeye karar vermiş olup, 2010 yılında başlayan olası bir onay süreci üzerinde durmayı planlamaktadır.

- *Netleştirme kuralları ve repo işlemleriyle ilgili yakınsamış yaklaşımlar.* IASB finansal durum tablosu dışı bırakma projesinin bir parçası olarak aktifler ve borçların netleştirilmesi ve yeniden satın alma sözleşmelerinin işlem görmesiyle ilgili standartların yakınsamasına değinmeyi planlamaktadır. IASB ve FASB ortak yakınsama projelerinin bir parçası olarak bilanço dışı bırakma standartlarını da dahil etmiştir.

İzleme ve diyalog için FSB yaklaşımının devam ettirilmesi

IASB ve FASB bağımsız standart belirleyiciler olduğu için, yapıcı üst düzey ve teknik diyalogu geliştirmek için standart belirleyiciler ve FSB üyelerine ait görüşlerin katılımcıların bağımsızlığına saygı duyulan bir ortamda daha iyi anlaşılmasını sağlayacak şekilde FSB'nin yaklaşımı kullanılmıştır. Bu diyalog ve bilgiler hem projelerini ileri taşımaya çalışan standart belirleyiciler için hem de perspektiflerinin anlaşılması ile teknik uzmanlık ve yorumlarının sunulması açısından FSB üyeleri için faydalı olmaktadır.

Üyeler diyalogun arttırılması ve geliştirilmiş, yakınsamış standart hedeflerinin ileriye taşınması için atılabilecek daha fazla adım olup olmadığını tartışmak isteyebilir.